

POSTANOWIENIE

Dnia 23 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Irena Gromska-Szuster

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z wniosku F. M. i S. M.

przy uczestnictwie M. M., R. M., S. M.

i M. S.

o dział spadku i zniesienie współwłasności,

na posiedzeniu jawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 23 maja 2014 r.,

na skutek zagadnienia prawnego przedstawionego

przez Sąd Okręgowy w R.

postanowieniem z dnia 29 października 2013 r.

"Czy skład sądu, w którym orzekał sędzia przeniesiony na inne stanowisko służbowe na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku - Prawo o ustroju sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 427 z późn. zm.), w sytuacji, gdy decyzję o jego przeniesieniu podpisał Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości działający z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości, jest sprzeczny z przepisami prawa w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c.?"

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w P. Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w S. dokonał działu spadku i zniesienia współwłasności.

Rozpoznając apelację wnioskodawców wniesioną od powyższego postanowienia, Sąd Okręgowy w R. powziął poważne wątpliwości prawne, którym dał wyraz w postanowieniu z dnia 29 października 2013 r. przedstawiającemu do rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego zagadnienie prawne. Zaskarżone apelacją postanowienie zostało bowiem wydane przez Sąd, w którego składzie zasiadał sędzia J. Ł., który - wcześniej orzekający w Sądzie Rejonowym w P. - został przeniesiony na stanowisko sędziego Sądu Rejonowego w S., decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 listopada 2011 r. wydaną na podstawie art. 75 § 2 pkt 1 i § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r.- Prawo o ustroju sądów powszechnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 427 ze zm. - dalej: „Pr. o u.s.p.”), podpisaną przez działającego z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Wiązało się to ze zmianami w organizacji sądownictwa. Na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 października 2012 r. w sprawie zniesienia niektórych sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1121) i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 października 2012 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1223) z dniem 1 stycznia 2013 r. zniesiono Sąd Rejonowy w S., a obszar jego właściwości miejscowej został objęty obszarem właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w P. Na podstawie zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie zniesienia i utworzenia niektórych wydziałów w sądach rejonowych (Dz. Urz. MS z 2012 r., poz. 168) w Sądzie Rejonowym w P. utworzony został Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w S. dla spraw cywilnych z obszaru właściwości miejscowej zniesionego Sądu Rejonowego w S.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przyczyną uzasadniającą przedstawienie do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego była występująca w chwili orzekania przez Sąd drugiej instancji, rozbieżność stanowisk Sądu Najwyższego dotycząca prawidłowej wykładni art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 Pr. o u.s.p. Zgodnie z art. 75 § 1 tej ustawy, przeniesienie sędziego na inne miejsce służbowe może nastąpić tylko za jego zgodą. Jak stanowi art. 75 § 2, zgoda sędziego na przeniesienie na inne miejsce służbowe nie jest wymagana w przypadkach wymienionych w punktach 1-4, w tym, w razie zniesienia stanowiska wywołanego zmianą organizacji sądownictwa lub zniesienia danego sądu lub wydziału zamiejscowego albo przeniesienia siedziby sądu (pkt 1). Według jednego ze stanowisk Sądu Najwyższego, wyrażonego w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2013 r., III CZP 46/13 (OSNC 2013, nr 12, poz. 135), uprawnienie do przeniesienia sędziego na inne miejsce służbowe przewidziane w art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 Pr. o u.s.p. przysługuje wyłącznie Ministrowi Sprawiedliwości, w związku z czym nie może być przekazane innej osobie, w tym sekretarzowi i podsekretarzowi stanu. Wskazane wyżej uprawnienie Ministra Sprawiedliwości nie należy do władzy wykonawczej i nie jest decyzją administracyjną, nie ma więc do niego zastosowania art. 37 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (jedn. tekst: Dz. U. z 2012 r., poz. 392 – dalej: u.RM”), ani przepisy ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 743). Wydając decyzję o przeniesieniu sędziego, Minister Sprawiedliwości nie działa jako organ administracji publicznej, lecz organ władzy publicznej, a w konsekwencji może być zastąpiony jedynie przez Prezesa Rady Ministrów lub innego wskazanego członka Rady Ministrów, w warunkach określonych w art. 36 u. RM. Według drugiego, odmiennego stanowiska, wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 października 2013 r., III KK 280/13 (nie publ.) Minister Sprawiedliwości może być zastąpiony w realizacji uprawnienia wynikającego z art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 Pr. o u.s.p. przez sekretarza lub podsekretarza stanu, co wynika z argumentów wynikających z uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., BSA I-4110-5/07 (OSNC 2008, nr 4, poz. 42), w której przyjęto, że uprawnienie Ministra Sprawiedliwości do delegowania sędziego do pełnienia obowiązków sędziego

w innym sądzie (art. 77 § 1 Pr. o u.s.p.) może być w jego zastępstwie (art. 37 ust. 5 u. RM) albo z jego upoważnienia (art. 37 ust. 1 u.RM) wykonywane przez sekretarza lub podsekretarza stanu.

Przedstawiona wyżej rozbieżność stanowisk dotycząca przedstawionego wyżej zagadnienia prawnego – mającego znaczenie dla oceny prawidłowości obsady sądów, w których składzie zasiadali sędziowie przeniesieni na podstawie decyzji Ministra Sprawiedliwości podpisanych przez sekretarza lub podsekretarza stanu - stała się podstawą podjęcia, na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, uchwały Pełnego Składu Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2014 r., BSA-4110-4/13 (OSNC 2014, nr 5, poz. 49), w której przyjęto, że w wydaniu decyzji o przeniesieniu sędziego na inne miejsce służbowe na podstawie art. 75 § 3 w zw. z art. 75 § 2 pkt 1 Pr. o u.s.p., Minister Sprawiedliwości nie może być zastąpiony przez sekretarza ani podsekretarza stanu (pkt 1) oraz że wykładnia dokonana w uchwale wiąże od chwili jej podjęcia (pkt 2). Uchwała ta z chwilą jej podjęcia, zgodnie z art. 61 § 6 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jedn. tekst: Dz. U. z 2013 r., poz. 499 ze zm.), uzyskała moc zasady prawnej, wiążącej, według art. 62 tej ustawy, wszystkich sędziów Sądu Najwyższego.

W tej sytuacji wątpliwości prawne Sądu Okręgowego, które stały się przyczyną przedstawienia zagadnienia prawnego, zostały jednoznacznie rozstrzygnięte w powołanej wyżej uchwale Pełnego Składu Sądu Najwyższego, co uzasadnia odmowę podjęcia uchwały (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2000 r., III CZP 7/00, OSNCP 2000, nr 12, poz. 221).

Z tych względów na podstawie art. 61 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym postanowiono, jak w sentencji.